

185. Kántorjánosi határa

(Szabolcs-Szatmár-Bereg megye) R, B, LT, Sza, Kö, I
2008 folyamán megelőző feltárást végeztünk a MOL stratégiai gázvezeték nyomvonalára eső lelőhelyeken. *MOL 27. lh. (Szerfás majortól nyugatra)*: 2007. április 16-án végzett terepjárásunk során találtuk a lelőhelyet, melyet egy igen előregedett gyümölcsöstől Ny-ra futó dűlőút vágott át. A dűlőút egy erdős részt ért el, amelyet keresztülszelt a vezeték. A lelőhelyen áll a MOL-vezeték 116. sz. táblája. A lelőhely inkább a magas, sárgásbarna homokos domb déli lejtője lehet. Cserepeket elsősorban az úttól Ny-ra gyűjtöttünk. Nagyjából É-D-i alacsony dombháton, a fekete szántott talajban találtunk leleteket. A lelőhely kiterjedését 150×190 m-re becsültük, amelyből a vezeték az előzetes felmérés alapján kb. 339 m-t érint. Óskori és középkori településekre utaló nyomokat találtunk. A humuszos előtti detektoros keresés során 3 db kisebb bronzlemezket találtunk. A lelőhelyet a Kulturális Örökségvédelmi Szakszolgálat május 9-én adta át. A humuszos felügyelet mellett április 21–22-én végezték, mintegy 15–16 objektumfolt jelentkezett.

MOL 28. lh. (Homoki-dűlő és Hetei-tag között): 2007. április 16-án végzett terepjárásunk során a Kántorjánosiból ÉNy-ra kivezető út mellett találtuk a lelőhelyet. A dűlőút egy alacsony, szélesen elterülő dombot vág át. Az út közelében lévő dombháttól ÉK-re egy mélyedés húzódik, majd a vezeték nyomvonala egy újabb magaslatra fut föl, de azon már nem találtunk leleteket. A topográfiát figyelembe véve nem zárható ki, hogy kissé átnyúlik a lelőhely a dűlőút Ny-i felére is. Az É-D-i homokhat egykori település lehetett. A lelőhely kiterjedését 390×240 m-re becsültük, amelyből a vezeték az előzetes felmérés alapján kb. 355 m-t érint. Középkori településre utaló leleteket gyűjtöttünk. A humuszos előtti detektoros keresés során kisebb bronzlemezket és ólomdarabot találtunk. A lelőhelyet a Kulturális Örökségvédelmi Szakszolgálat május 9-én adta át. A humuszos felügyelet mellett április 15–16-án végeztük. Cserepet ennek során nem találtunk, de 6–7 gyanús elszíneződést igen.

MOL 38. lh. (Homoki-dűlő K): 1993-ban az M3 autópálya építéséhez végzett előkészítő munkák idején, terepjárás során az őszi vetésben helyenként foltokban rengeteg cserepet találtunk, sőt olykor a szántás sávjában is sűrűsödött az anyag, vagyis a neolit, kelta, császárkori(?) és középkori telep(ek) felső rétegét már szántották. (Akkor 52. sz. lelőhely néven regisztráltuk.) Több magas sárga homokos dombháton húzódik végig a lelőhely. A dűlő É-i felén volt több cserép, főleg rézkori, bronzkori, kelta és császárkori(?) anyag; D-i részén inkább óskori és császárkori leleteket gyűjtöttünk.²⁵

A lelőhely kiterjedését 535×320 m-re becsültük, amelyből a vezeték az előzetes felmérés alapján kb.

266 m-t érint. A humuszos felügyelet mellett végeztük április 16–18-án, melynek során 5–6 bizonytalan foltot figyeltünk meg.

Munkatársak: Bacskai István, Bakos János.

ISTVÁNOVITS ESZTER

186. Kecskemét, Mercedes RL 13

(Bács-Kiskun megye) Sza

2008. november 11. és december 19. között végeztük a megelőző feltárást a terepbejárások alapján 2790 m² alapterületűnek jelölt lelőhelyen. A szarmata lelőhely egy jól körülhatárolható ÉNy-DK irányú dombháton helyezkedett el. A kijelölt terület humuszosítása után kiderült, hogy a lelőhely valószínűleg D-i irányban, a domb gerincén tovább folytatódik. A D-i irányban húzott kutatóárkokban előkerült objektumok alapján a kijelölt szelvényünk szélességében, kb. még 100 m hosszán, D-i irányban folytattuk a humuszosítást. A lelőhely D-i és K-i részén újabb kutatóárkokat húzva határoltuk be a lelőhely széleit, a terület É-i és Ny-i részén a szelvényen belül annyira gyérültek az objektumok, hogy nem volt szükség kutatóárkok húzására. A feltárt terület összesen 12 275 m², melyen 137 objektum került elő. Ezek túlnyomó többsége szarmata korú, az objektumokból előkerült kerámia alapján az Kr. u. 1–2. századra keltezhető, továbbá 6 gödör újkori.

A 137 objektumból 2 ház, 9 árok, 5 kemence, 1 kút, 117 gödör és 3 cölöphely volt. Többségük különböző méretű, általában méhkas alakú tárológödör. A településen előkerült árkok általában keskeny, sekély árkok, illetve árokszakaszok voltak. A lelőhely D-i részén elhelyezkedő 111., 113., 114., 115., 130. és 131. sz. árokszakaszok egy négyzet alakú területet fogtak közre, melyen belül szarmata korú gödrök és külső kemencék helyezkedtek el. A külső kemencék közül kettőnek volt kerámiával kirakva a platnija alatt. A 14. ház két kemenceje közül az egyikben volt a platni alatt kerámiaréteg.

Az objektumokból szarmata településhez képest kevés leletanyag került elő, ezek többsége kerámia volt. Viszonylag sok állatcsont is előkerült, ezenkívül előfordult patics és néhány fémtárgy is. A kerámiaanyagban kb. fele-fele arányban fordult elő a sötét színű finomkerámia és a kézzel formált, durva házikerámia. Néhány gödörből terra sigillata töredékek is előkerültek. A 14. sz. kemencés házból egy bronzfibula, a 87. sz. gödörből egy bronzkarperec, a 30. sz. gödörből egy majdnem teljesen ép házi készítésű fazék került elő.

A feltárt lelőhely területileg jól behatárolható, 1–2. századi szarmata, viszonylag kisméretű telep, melyet valószínűleg rövid ideig használtak. Erre utal az a tény, hogy az objektumok viszonylag gyéren helyezkedtek el és köztük csak nagyon kis számban fordult elő szuperpozíció.

LANTOS ANDREA

25 JAM Adattár 2002.28–30. és 2006.24.; JAM Régészeti Gyűjtemény 93.68.1–93.70.9., 2006.559.1–29., 2006.560.1–28., 2006.674.1–25.